

Elsie Johansson. Sagas bok. En trovärdig historia. Bonniers förlag.

Den amerikanske psykoanalytikern Bruno Bettelheim beskrev i sin bok "Sagans förtrollande värld" hur folksagan kan ge ett missmodigt barn hoppet och glädjen tillbaka. Han skulle ha glatt sig åt att läsa Elsie Johanssons nyutkomna roman "Sagas bok".

Det som gör Elise Johanssons prosa och poesi så speciell är det lite ålderdomliga och yviga språket som samtidigt rymmer sylvassa iakttagelser och träffsäkra analyser av vår egen nutid. Feminism, jämlikhet, sexualitet och kritik mot främlingsfientlighet. Allt blir berättat och värnat i en berättarstil som söker sig bakåt mot förra seklets arbetarlitteratur och sagoberättare. Så också i Sagas bok, som dessutom har tidigt 1970-tal som sin egen samtid. Här har berättandet ett oinskränkt utrymme. Släkthistoria och samhällsanalys får en gemensam plats med den traditionella folksagan. Berättelsens huvudperson heter just Saga, som en blinkning åt legendernas värld. Saga är yngst i en till åren kommen syskonskara, som står i begrepp att begrava sin mamma. Hon är framgångsrik journalist med ett självständigt liv. Inga syskon växer upp i samma familj. Saga har alltid känt sig lite utanför de andra, med elaka antydningar från barndomens klasskamrater och en tidig flytt till en äldre dam i Stockholm. Det uppbrottet gav henne en bättre start på unga vuxenlivet men också ett främlingskap mot de andra syskonen och kanske också en känsla av överlevnadsskuld. Så leder också bouppteckningen omedelbart till konflikt och missund. I ett ögonblick blir Saga stående framför mammans sömmerskespegel och ser plötsligt sig själv i tre olika åldrar. De ansikten hon möter i spegelbilden kräver alla samma sak: sanningen! Vilken familj var det hon växte upp i? Vad var det mamman alltid sökte dölja för henne. Vem var hennes verkliga pappa? Hur kom det sig att hon som ung tonåring fick flytta till sin familj i huvudstaden? Likt sagans hjälte har hon sju symboliska nycklar till sitt förfogande med vilka hon ska finna lås och öppna upp. Om hon bara vågar.

Elsie Johansson har en underbar förmåga att väva samman saga, arbetarlitteratur och modern relationsroman till en egen väv. När jag läser "Sagas bok" slår det mig hur nära en yngre författare står henne; Sara Lövestam. Båda två kliver över tid, rum och berättarstil på samma speciella sätt. Båda vänder kvinnoförtryck och utsatthet till hopp och lyckliga slut som bara sagan och legenden kan hjälpa oss med.

Jakob Carlander.